

Nahaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . 15 K

Za Nemčijo K 10.00. — Za Ameriko in inozemstvo K 20. — Posamične številke stanejo 10 vin.

„SOČA“ ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „**Kažipot po Goriškem in Gradiščanskem**“ in dvakrat v letu „**Vozni red železnic, parnikov in poštne zvez**“.

Na naročila brez dopolne naročnine se ne oziramo.

SOČA

»Vse za narod, svobodo in napredek!« **Dr. K. Lavrič.**

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. na desno.

Upravištvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadstr. na levo v tiskarni. Naročnino in oglasi je plačati loco Gorica.

Oglasi in poslanice se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Odgovorni urednik in izdajatelj **Ivan Kavčič** v Gorici.

— **Telefon št. 83.** —

»Gor. Tiskarna« **A. Gabršček** (odgov. J. Fabčič) tiska in zal.

V Gorici, dne 14. 3. 1912.

V nedeljo so proslavili na Dunaju slovesno včerajšnje 64. obletnico marčnih bojov za ustavo. Štirinšestdeset let je preteklo včeraj, kar so dunajski revolucionarji razvili rdeči prapor svobode, enakosti in bratstva na barikadah, pregnali iz mesta dvor, Metternicha in vse, kar je tačas tlačilo meščana, delavca in kmeta, da se niso mogli razviti ne gospodarski, ne politično. Tudi mi Slovenci imamo vse vzroke, spominjati se tega leta ob vsaki njegovi obletnici. Prineslo je, kakor avstrijskemu sploh, tako tudi slovenskemu kmetu odkup iz grajščinske tlake, vzbudilo je prvič tudi slovensko meščanstvo in slovensko inteligenco k političnemu delu, in dalo nam je košček miselne svobode. Zato naj bo tudi nam svet spomin na dan 13. marca 1848., na dan, ko je močila dunajske barikade kri borilcev za ustavnost Avstrije, na dan, ko je vsplapolal nad Dunajem rdeči prapor svobode, enakosti in bratstva. Zato se pridružujemo tudi mi onim tridesetim tisočim delavcem, ki romajo leto za letom na grob žrtev svobode, spominjati se časov, ko so se junaki znali braniti svoje prepričanje s svojim življenjem.

Ustava, ki nam je bila podeljena l. 1861. in potem 1867., sicer ni najboljša, a vendar se jej pozna, da je plod onih stremeljenj avstrijskih narodov po svobodi, ki jih tudi Bachova doba absolutizma in konkordata ni mogla premagati. Ustava iz l. 1867. je zmožna mnogih izboljšanj, če se bodo narodi zavedali njihove važnosti. Samo § 19. drž. osnovnih zakonov je že temelj obširni zakonodaji, do katere bo kdaj moralo priti in ki bo tudi nam Slovincem zagotovila dosedanje papirnato enakopravnost. In § 17. osn. zak. je tisti, ki je poleg šolskega zakona trn v peti našim klerikalcem.

Kakor so ti gadje znali zastupati celo naše javno življenje z najgršim koristarstvom, s terorizmom političnega prepričanja in osebne vesti, tako hočejo tudi naše osnovne zakone potvoriti in nam od-

vzeti tisti košček narodovih svoboščin in pravice, za katere so se borili junaki 13. marca 1848. in za katere se je bilo treba boriti od takrat pa do danes. Njihov klic je: Svoboda cerkvi. Toda te svobode jim ne krati nihče, v ustavnih zakonih jim je garantirana verska in cerkvena svoboda, pač pa hočejo oni odvzeti svobodo prepričanja, politično, upravno in z njo gospodarsko svobodo kmetu in meščanu. Na Kranjskem se jim je to že posrečilo, oni tam delajo, kar hočejo in dežela se ne more povzdigniti. Na Goriškem poskušajo to z vsemi sredstvi. Tako smo ob obletnici marčnih žrtev doživeli ostudno gonjo klerikalcev proti uglednemu profesorju prirodoslovja, ki je učil, kako deluje možganski mehanizem, in je združil s tem razne znanstvene hipoteze, ki jih uče nemoteno po vsem svetu: Pri nas so grozili učenjaku razni nevedni, politično fanatizirani kateheti in časnikarji z disciplinarnimi kaznimi, in porabili so to priliko, da so pričeli ščuvati proti sveb. in znanosti s svojim starim orožjem, ki jim pomaga do moči, za katero se pa oni sami ne zmenijo, — z moralo in vero.

Marčni dnevi, spomini na revolucijo proti vladi baronov in škefov nam daje svežih moči: Tudi pri nas je treba zrevolucionirati duhove, — Slovenec ni slabši od svojih sosedov. Tudi on sme samostojno misliti, da bo spoznal temelje tega življenja, da bo znal dobro gospodariti ter doseči kdaj samoupravo na svoji zemlji. Z gospodarskim in političnim delom bo to dosegljivo, — če se reši mednarodnega klerikalizma, ki je oče tiščede nas, malodušnosti in nesvobode. V onih marčnih dneh je vsklila spomlad avstrijskih narodov. Svojo spomlad ima Slovenec v lastni roki.

K.

Pastirsko pismo.

VII.

Konec!

»Vrzite torej proč protiverske ali umazane knjige in časnike, vrzite jih na ogenj! Bolje, da zgore knjige, kakor pa da ti goriš enkrat v večnem ognju.« Tako pravi nadškof. Jezen je in v ogenj meče »umazane knjige in časnike«. Kaj pa rdeča brošura ljubljanskega škofa? Prevzvišenost, ali tisto ni »umazana knjiga«? Zakaj niste nastopil proti njej? Take poltne reči se sme širiti med ljudstvo, rdeče brošure ne zametava nadškof, saj so jo razpečavali tudi v naši deželi, samo pametne časnike in knjige, ki odpirajo ljudstvu oči, te naj vrže ljudstvo na ogenj. Grmada naj se prižge in zgorejo naj vsi »slabi in umazani časniki«. Presneto velika bi bila ta grmada!

Bolj srečen od našega nadškofa je bil sv. Pavel. Ajdom v Efežu je pridigal in ajdi so po njegovi pridigi postali tako pametni, da so znesli bukve in so jih sežgali vpricho vseh; in ko so bili prečenili njih vrednost, so našli, da so veljale petdeset tisoč denarijev. Tako se bere v Dej. ap. 19, 19. — Nadškof pridiga in čaka na drugi Efež, da bi se ajdi-naprednjaki spametovali ter vrgli v ogenj vpricho vseh »umazane časnike in knjige«; takemu aktu naj bi sledil še autofaš! Sicer tega slednjega naš nadškof ni zapisal; ostalo mu je v peresu. . . . O, Efež, Efež! Drugača Efeža nadškof ne doživi in časi za autofaše so že zdavnaj minuli. Žalostni časi so današnji za cerkveno gospodo. . . .

Nadškof pravi: . . . »Po tem takem je dandanes katoličan dolžan podpirati dobro časopisje, kakor je dolžan opravljati druga dobra dela. Denar, ki ga v ta namen potrošiš, je dobro naložen in ti v nebesih prinese obilne obresti.«

Tako! Med dobra dela spada podpiranje klerikalnih časopisov. Podpira se jih seveda z denarjem. Ta denar — tako pravi namreč nadškof — je dobro naložen in ti v nebesih prinese obilne obresti. Potrožil je bil nadškof, da n. pr. trgovcem katoliško časopisje niti od daleka ne ustreza, potrožil, da ne znajo pisati katoliški učenjaki, da je vse lepše, spretnejše, popolnejše pri »liberalnih listih«, tu na koncu pa pravi, da je vendar denar, za katoliško časopisje odštet, dobro naložen

in še obresti dobiš, in sicer obilne, od tega denarja, samo ne na tem svetu, ampak v nebesih. Tam je centralna hranilnica, ki izplačuje take obilne obresti. . . . Kdo bi torej ne podpiral katoliškega časopisja?

Nadškof agitira potem za katoliško časopisje. Kot vsiljiv judovski agent ponuja svoje »dobro blago«, na koncu pa priporoči: . . . »Katoliško tiskovno društvo«, ki v Gorici izdaja znani list in širi dobre knjige.

Tisti znani list je »Novi Čas«. No, to ounjico priporoča. Zbesnelost in krvoločnost se zrcalita v tem zmašilu, fanatiki in najhujši reakcionarci odkladajo svoje nečedne produkte v tem lističu; za po-neumnjevanje ljudstva, za fanatiziranje, za kvarjenje ljudstva nič boljšega. Tak listič priporoča pastirsko pismo.

Naj ga le, bo že videl, kam pride s svojim »Novim Časom«. — Za delo, katero vrši ta list, bo obračun težek, obračun pred ljudmi, in ker pri »Novem Času« verujejo v Boga, tudi pred Bogom!

Maksim Gorki.

FOMA GORDJEJEV.

Roman.

(Dálje.)

In nazmehnil se je, kakor bi se zavedal krivde.

»Daj, zapojva midva skupaj!«

»Kako bi neki! Ali ste vi par za mene?«

»No, le zapoj!«

»Ali smem sešti?«

»Podi sem, k mizi. . .«

»Vedno lepše!« je vzkliknil Zvancev in načemiril obraz.

»Skočite v vodo, ako vam je dolgčas. . .« mu je rekla Saša in ga pogledala z jezno se blestečimi očmi.

»Ne, voda mi je prehladna!« je odgovoril Zvancev, ki se je ježil pod njenim pogledom.

»Kakor vam je drago. . .« je zmignila ženska z ramami. »A za vas bi bilo že čas. . . in mnogo vode je zdaj. . . bi vsaj vse ne pokvaril s svojim gnjilim telesom.«

»Fej, kako bistroumno!« je siknil mladenič, obrnivši se od nje in dejal prezirljivo: »Na Ruskem so tudi kokotke surove. . .«

Obrnil se je k svojemu sosedu, toda ta mu je odgovoril le s pijanim nasmehom. Tudi Uhtiščev je bil že pijan. Z neumnimi očmi je gledal v lice svoje dame, bričljaj nekaj in ni slišal ničesar. Dama s ptičjim licem je zobala bonbončke, držeč si škafličko čisto pod nos. Pavljinka je bila opila na rob splava in je metala v vodo pomarančne lupine.

»Nikdar se še nisem udeležil tako dolgočasnega izprehoda in. . . družbe«, je žalostno govoril Zvancev svojemu sosedu.

A Foma ga je opazoval z nasmehom in bil zadovoljen, da se ta razdrti, gdi človek dolgočasi in da ga je Saša razžalila. Laskavo in z odobravanjem je pogledoval svojo podругo; — ugajalo mu je, da govori z vsemi tako naravnost in se drži tako ponosno, kakor prava gospa. Kmet je sedel na deske pri njenih nogah, objel si kolena z rokami, dvignil obraz k nji in resno poslušal njeno govorjenje.

»Ti poj z višjim glasom, kedar bom pela jaz nižje. . . ali si razumel?«

»Razumel. . . toda. . . gospodična! Dala bi mi malo piti, zaradi poguma!«

»Foma, daj mu ga kozarec!«

In ko si je kmet, izpivši, zadovoljno odkašljaj, obližal ustnice in rekel: »Zdaj pa že pojde!« je ona privzdignila obrvi in ukazala:

»Začni! . . .«

Kmet je potegnil usta na stran, dvignil oči in začel z visokim tenorjem:

»Piti! ne morem in sr-kati ve-oč. . .«

Vztrepetavša na vsem telesu, je ženska zaitela, kakor bi drhtela od groznega hrepenenja:

»In duša ne zmore več vi-i-na. . .«

Kmet se je sladko nasmehnil, pomajal z glavo in zaprl oči, je izlil v zrak tresoč se strujo visokih glasov:

»Ah pri-ljel je ča-us in treba-a je pre-oč. . .«

In ženska, drhté in zvija se, je zastokala in zaplakala:

»Zdravstvujta mi, drug, domov!-ta-na. . .«

Znižujoč glas in zibaje se je kmet pevaje govoril s čudovito silo izraza:

»V de-žo neznano vele-a mi pot. . .«

Ko so se oba glasa, ihté in hrepené, zlija v tišino in svežost večera, je postalo vsenaokrog nekako topleje in prijetneje; kakor bi se vse žalostno in sočutno nasmihalo gorju človeka. Katerena trga temna sila iz rodnega gnezda, da ga pahne v tupo, kjer ga čaka težki trud in ponizjevanje. Zdelo se je, kakor bi ne bili glasi, ne bila pesem, marveč kakor bi vroče solze človeškega srca, ki so se izlivale v to tožbo, polnile ves zrak. Brezumno hrepenenje in bolest dušnih in telesnih ran, izmučenih v boju z neusmiljenim življenjem, globoko trpljenje vsled ran, ki jih je prejel človek od železne roke neizogibnosti, — vse to je donelo v teh priprostitih, neobtesanih besedah ter se predajalo v neizrekljivo hrepenenih zvokih daljnemu pusterju nebu, ki se nikomur in ničemur ne odklanja.

Foma je vstopil v stran od pevcev in jih gledal s činstvom, ki je bilo sorodno preplašenosti, a pesem se mu je vihljala v prsi kakor kipeč val in besna sila hrepenenja, ki je ležala v nji, mu je stiskala srce od boli. Čutil je, da se mu vsak čas udere solze iz grudi, v grlu ga je ščipalo in obraz mu je drhtel. Nerazložno je videl Sašine oči, nepremične in mračne. Še hliščeče: zdale so se mu ogromne in vedno večje so postajale. In zdelo se mu je, da ne pojtr dva, da poje in ihtí vse naokrog, drhti in trepeče v nekaj žalosti, da drvi brezumno kdovekam, izliva se v gorečih solzah in da se je vse živo objelo v krépkem objemu obupa. On sam da poje z vsemi drugimi vred, — z ljudmi, z rečjo in z daljnim bregom, odkoder dohitevajo težki vzdihli in se zlivajo s pesmijo.

strani gorilnicovane občine, a od Dornberga naprej je kakor ni potreba. In nade, koliko naravnost je bila zveza iz Ajdovščine preko Črniče v Gorico (drž. kolodvor).

Saj je bila tudi že v starodavnih časih zveza vzhodnih dežel, Kranjske, Štajerske, Ogrske z zahodom, z Italijo. In čudno dandanes, ko se toliko govori o vojni nevarnosti z Italijo, in ko se tako rado povdaria tudi trgovinske zveze, ni več tih zvez med vzhodom in zahodom.

Od Gorice do Ajdovščine preko Šempasa se vedno vozi kakor pred petdesetimi leti Bolkov kason, kakor nekak premikajoči se »fort« kakor v zasmeh novodobnim občilom! To spada dandanes v muzej in ne na državno cesto! — Bilo je lamskega leta; vozili smo se proti Šempasu, popihala močna burja, voz se zvrne, popotniki in paketi vse je ležalo na blatnih tleh v burji in ploti! Ali ni to škandal za kulturno državo, kam naj se popotnik obrne v takem slučaju za pomoč!

Purlanja bo kmalu vsa preprežena z železnikami in še celo Brda se poganjajo za železnico, dasi nimamo s Čedadom nobenih zvez, a Vipava, ki je izmed najlepših in najbogatejših krajev, nima pa nič! Se ve, da so krive tudi občine, ki se ne združijo in ne zaprosijo železnične zveze z mestom, a še veliko bolj pa poslanci, katere je ljudstvo izvolilo, da skrbijo za vse, kar bi moglo ljudstvu koristiti in njegov blagor pospeševati. Potrebno bi torej bilo, da se imenovane občine obrnejo do svojih poslancev in do vlade s prošnjo, naj bi se Vipavska železnica od Ceste dalje proti Gorici obrnita proti desni, bližje vasem: Kamenje, Vrtovin, Gojače, skozi Črniče in Šempas v Gorico na drž. kolodvor. Od take spremembe bi ne imel nikdo škode, vse imenovane občine pa veliko korist.

Vipavec.

DOPISI.

Iz goriške okolice.

Iz Oseja. — (Volitev.) Pri občinskih volitvah smo padli v 3. razredu za dva glasa, v 2. razredu za eden glas; volitev 1. razreda se mislo naši udeležili, pa v zločnosti smo vstali za 40 glasov. Namreč v naši kraji občini Osek nas je nad 2/3, kateri skupno obsojamo strankarsko delovanje vikarja g. Franketa. Vsi se zgražamo, kako da je mogoče, da more dušni pastir tako bojevito nastopati proti svojim ovčicam. Ali v našo vas so res prišli že časi srednjega veka? Kako je edino on zavračal pri volilni komisiji vsa naša pooblastila, niti eno mu ni bilo prav; veljavno; kar se jih je odobrilo, se moramo zahvaliti edino le nadkomisarju, ki je na sploh pravično in nepristransko postopal. Pa saj utok da je že narejen. Ogorčenje ljudstva postaja vedno večje, tako da njegovi benjamini ga že zapuščajo. Veliko njih je, kateri zaradi njega niti k njemu v cerkev ne marajo iti več. Kdor se mu ne pokori z lepa, pa posojilnica gotovo potraga. Ali

povemo mu, da smo pod prejšnjimi g. duhovniki živeli edino in zložno ali pri takem strankarju ni mogoče. Zato vam je vedno odprta pot na desno in na levo, le to vam vsi skupno želimo; potem mi pa ostanemo zložni in edini kakor poprej v javnem in zasebnem življenju.

Iz Ravnice. — (Sokolski izlet in naš nunc.) V nedeljo, dne 10. t. m. je napravil Prvaški Sokol pešizlet iz Prvačine skozi Šempas in Kromberg v Ravnico. Tem potom se napredni Ravničanje zahvaljuje vsem tem, ki so nas ta dan obiskali ter nas zabavali s svojimi lepimi pesmimi. Večina Ravničanov ni vedelo za ta izlet, zato pa nas je opomnil na to naš g. nunc v cerkvi po pridigi, za kar mu bodi hvala! V tem naznanilu pa je Ravničanje pozval naj protestirajo proti temu izletu kakor da bi bil hotel reči, da naj se postavijo proti potu skozi vas gredočim izletnikom? Vse to seveda iz ljubezni do svojega bližnjega. Od kar je prišel ta g. v našo vas, dela zdražbo in prepir med vasčani. Ravničanje so bili do sedaj sploh mirno ljudstvo, katero se še ni dalo izrabljati v take mišskajoče namene, katere želi naš g. nunc, ki priporočuje svojemu ljudstvu nedeljo za nedeljo in pri delitvi spovednih listkov svoje bojno časopisje. Hoče napraviti iz mirnega ljudstva podivjano.

V svojem Kat. izobr. društvu uči svoje ude sovražiti svojega bližnjega na kat. podlagi, kar se je hitro videlo, ko so v nedeljo izletniki korakali skozi vas, da so nekateri, ki so uide Kat. izobr. društva, se izkazali s svojimi lepimi psovskami kot izobraženi katoličanje. Če bo še kaj časa tako poučeval in izobraževal naš prečastiti svoje ude v Kat. društvu, napravil bo iz njega prave napadalce, da ne bo varno iti tujemu človeku skozi našo vas. Le tako naprej, gospod prečastiti, da pridete prej do svojega cilja!

Iz sežanskega okraja.

Iz Tomaja. — (Volitev županstva.) Dne 9. t. m. se je izvršila pri nas volitev županstva, ki so se je udeležili polnoštevilno vsi obč. starešine. Županom je bil izvoljen g. Josip Vran, podžupan so: Anton Starc, trgovec in gostilničar v Križu, Peter Starc v Križu, Jos. Grbec v Utovljah, Ant. Zidar v Dobravljah, Fr. Nabergoj v Tomaju in Jak. Tavčar v Tomaju.

Volitev je bila ustna in enoglasna. Pri zabavi se je nabralo za tuk. podružnico sv. CM 10 K in licitacija cigarilovke je isto podružnico obogatela za 2 K 77 v.

Domače vesti.

Za predsednika trgovske in pomorske sodnije v Trstu je imenovan podpredsednik tržaške deželne sodnije dr. A. Perišić.

Izprememba v ravnatelstvu glavnega carinskega urada v Trstu. — Dosedanji ravnatelj glavnega carinskega urada, višji finančni svetnik pl. Jablonsky, je premiščen v gremij finančnega ravnateljstva, na njegovo mesto pa je imenovan finančni svetnik Jakob Pederzoli, dosedanji uradni vodja finančnega inspektorata v Pulju.

Prvi slovenski oratorij je proizvajala sinoči v Ljubljani v dvorani hotela »Union« Glasbena Matica. Umetniški izdelek oratorija, ki je delo znanega slov. skladatelja P. Hugolina Sattnerja, je bil izreden. Obiskana je bila ta prireditev nad vse silajno. Navzoč je bil ljubljanski župan, zagrebški za deputacijo, dež. predsednik, Tržačanov je bilo precej. Navzočih je bilo tudi 5 škofov, goriški, tržaški, ljubljanski, mariborski in zagrebški pomožni škof. Proizvajanje oratorija je napravilo najhujše utise in podajo dokaz, da stoji Glasbena Matica na risku muzikalne umetnosti.

Pevske vaje bralnega in podpornega društva se vrše vsak četrtek točno ob 8. uri zvečer.

Iz goriškega mestnega sveta. — V torek zvečer je goriški mestni svet zopet enkrat reševal **vodovodno vprašanje**. Dr. Pavia je vprašal župana, če je res, da ni bil predložen dež. odboru v mestnem svetu sprejeti sklep, za najetje posojila 80.000 K za preskrbo mesta z vodo in kako je to, da je deželni zbor dovolil 10.000 K. Župan Bombig je takoj odgovoril, da oni sklep je bil dež. odboru takoj predložen in se nahaja na dež. odboru ali radi obilnega drugega dela ni mogel biti še predložen v seji. To pa se zgodi, kakor je pozneje zatrdil dr. Pinavčig, prihodnje soboto. Ko je zboroval dež. zbor, so zahtevali od prej dovoljenih 150.000 K del te svote, ali dobili so 10.000 K. — Dr. Toman je na to vprašal, kako je še vedno z Mrzlekom ter naj se nadaljuje prizadevanja za vodovod iz Hublja. Župan je odgovoril, da takrat, ko se je votiralo onih 80.000 K, je priporočal dr. Pinavčig, naj ne pozabijo na Mrzlek in Hubelj. Glede Hublja so se obrnili že dvakrat na glavarstvo v Postojno in pozvan je bil državni poslanec Ušaj, naj stori v tem oziru potrebne korake pri poljedelskem ministerstvu. Dr. Toman se na to izreče za Hubelj, ako bi šlo za to, da se ima odkločiti za Mrzlek ali Hubelj. (Vse kaže, da ne bo še dolgo nič z vodovodom. Obeta pa se novo komisijiranje. Koliko tisočakov in tisočakov se je doslej zakomistjiralo?!)

Dr. Cristofolletti je na to vprašal, če je res, kar trdi dr. Pontoni v zapisniku na magistratu, da dr. Oskar Morpurgo, primarij v ženski mestni bolnišnici, ni bil nikdar aspirant na pediatrski kliniki prof. Wiederhoferja, kakor je trdil, ko je prošil za mesto primarija ter priložil neko spričevalo v dokaz, da bi bil na omenjeni kliniki. Prosi pojasnila v tej delikatni stvari, ko gre za čast primarija mestne ženske bolnišnice. Župan je takoj odgovoril, da je na izjavo dr. Pontonija takoj pozval dr. Pavjo, naj predloži potrebni dokument. Ta je to storil in spričevalo je pregledal mestni protofizik dr. Bramo ter izjavil, da ne dvomi nad avtentičnostjo tega dokumenta. To je župan naznanil dr. Pavji in stvar je rešena. Dr. Cristofolletti se zahvali. (Naravnost bi bilo, da so poiskali novo potrdilo s klinike; s tem bi bili spodbili trditve dr. Pontonija. Tako pa je bil za pomoč le mestni protofizik!)

Slov. sirotišče je hotelo izdati novo poslopje na svojem zemljišču ter predložiti potrebne načrte. Ali magistrat je od bil plogo in sedaj tudi rekurz. (Pravi, da odbija načrt per ragione d'estetica, v resnici pa samo vsled nagajivosti napram Slovencem. Tako delno Gregorčičevi prijatelji Bombig, Venier, Pinavčig itd.)

Kam bi postavili spomenik Zorutu, to še vedno ugibajo. O tem je bilo tudi govor v seji. Inženir Braidotti, do katerega se je obrnil župan, mu je nasvetoval dve mesti v mestnem vrtu in mesto na vrtiču med Goriškokom in ulico Silvio Pellico. Izrekli so se v mestnem vrtu za kraj, kjer je »fontanella«. (Pa bo Zorut še dolgo čakal, da mu postavijo spomenik v Gorici.)

Društvo »Goriški Slovenski Fotoamaterji« v Gorici. — Že od ustanovitve društva: »Klub Slovenskih Amater-fotografov« v Ljubljani, se je začelo tudi v Gorici zanimanje za ustanovitev enakoga društva. Ta ideja se je sicer počasi razširjala, a se tem bolj gotovo blizala udeležitvi. Vše začelosti tega leta se je namreč sestavil pripravljalni odbor, ki je z vsa marljivostjo deloval in pripravljaj pot bodočemu društvu. To delovanje pripravljalnega odbora je že toliko napredovalo, da mu je omogočeno, sklicati 30. t. m. ustanovni občni zbor in sicer v prostorih pri »Zlatem Jelenu« v Gorici ob 8. uri zvečer.

To bo II. vseslovensko društvo na polju fotoamaterstva in upamo, da bodo naši gg. rojaki z zanimanjem sledili delovanju tega za Goriško deželo koristnega društva. Kajti namen društva je med drugimi tudi ta, pokazati zunanjemu svetu našo lepo slovensko domovino ne samo na papirju opisano, ampak predočiti jo tudi v živih slikah, kar bo gotovo zbudilo večje zanimanje za naše kraje, za letovišča jako pripravne, a žalibog širšemu svetu dosedaj le še premalo znane kraje. To plodonosno delovanje društva je pa odvisno od števila članov, ki pa ne bodo člani samo na papirju, marveč ki bodo z veseljem in marljivostjo delovali novemu društvu v prid.

Vabimo torej vse gg. somišljenike, da pristopijo k temu novemu društvu bodisi kot ustanovni, bodisi redni ali podporni člani. Z veseljem se bo sprejelo vsakogar, ker je glavna stvar za uspešno delovanje društva ta, da ima dobro podlago, kar se doseže le z velikim številom članov.

Pripravljalni odbor.

Natančnejša pojasnila daje tozadevno radevolje g. Albin Podgornik v Gorici Via Tre Re 16, prosi se le priložiti za odgovor frankirano kuverto.

Vojaški nabor v Gorici je bil zopet v torek. Oglasilo se jih je 91, potrjenih je 24. **Brat streljal na brata.** — Na Rojčah je streljal v torek Ivan Susič, 18 let star, iz Podgore, na svojega brata. Ustrelil je nanj z revolverjem dvakrat pa ga ni zadel, tudi je bila razdalja taka, da bi ga ne bil mogel zadeti. Susič je bil obsojen na 24 ur zapora, ker nima pravice nositi orožja.

Goriški dopisnik tržaške »Edinosti« se je oglasil. Pravi, da je mogoče, da se je varal. V št. 63. »Ed.« pa je zatrdil, da je

Zdaj je kmet pokleknil in, zroč v Sašo, koleba z rokami, a ona se nagiba k njemu in ziblje glavo k vzmahom njegovih rok. Oba pojeta brez besed, le z glasovi in Foma še vse ne more verjeti, da le dvoje prsi lije v zrak s tako mogočno silo te jeke in to intenzije.

Ko sta nehala peti, in je gledal Foma, drhteč od razburjenosti, z licem, mokrim od solz in se turobno nasmihal.

»No, kaj — to je prišlo?« je vprašala Saša. Bleda od utrujenosti, je bila težko in naglo. Foma je pogledal kmeta. Ta si je otiral potno čelo ter se oziral okrog sebe s tako izgubljenimi očmi, kakor bi ne vedel, kaj da se je pripetilo.

Tako je bilo. Vsi so sedeli nepredvižno in molčali.

»Oh, Gospodi!« je vzdihnil Foma, dvigaje se na noge. »Ej, Saša! Kmet! Kdo si?« je skoro zakričal.

»Stjepan sem...« je odgovoril kmet, zmedeno se nasmijaje ter tudi vstal. »Stjepan sem... kaj pa!«

»Kako ti poješ! a!« je vzkliknil Foma, zadivljeno, nemirno teptaje po istem mestu.

»E-j, vaše visokoroke!« je vzdihnil kmet ter dejal tiho, prepričevalno: »Če ga sihi gonje, bo lik zapel kakor slavec... A kako da poje gospodična tako, to zna sam Bog... z vsemi žilami poje... to se pravi, kakor bi se hotela vleči in umreti od bolesti! Da, gospodična...«

»Prav dobro se je pelo!« je rekel Untičev s pikanim glasom.

»Ne, vrag zna, kaj je to!« je razdražen in skoro s solzami zakričal Zvancev, skokivši izza mize: »Prišel sem se izprehajati... veseliti se hočem, pa mi začno prepevati... Kakšna neumnosti! Nočem več, jaz grem!«

»Zani! Tudi jaz grem... meni je tudi dolgčas...« je izjavil gospod z zalisci.

»Vassa!« je kričal Zvancev svoji dami. »Oblecite se!« »Da, čas bo, da gremo!« je mirno dejala Untičevu njegova rudečelasa dama. »Hladno je... in že kmalu bode tema...«

»Stjepan, poberi vse!« je velevala Vassa.

Vsi so oživeli, vsi so odgovorili o čemurkoli. Foma jih je gledal z brezrazumnimi očmi in venomer vzdihoval. Ljudje, zibaje se na nogah, so hodili po splavih in govorili drug drugemu nekaj nepega, brezveznega. Brez ceremonij jih je suvala Saša, pobiraje svoje reči.

»Stjepan! Zaklič! vozove!«

»A j-a-az popijem še malo konjaka... kedo še hoče piti konjak z menoj?« je zategoval z blažnim glasom gospod z zalisci, držeč steklenico v rokavi.

Vassa je zavijala vrata Zvanceva v šal. On je stal pred njo, silno izpenjaje ustnice, čemerem, nezadovoljen in njegove meče so se stresale. Foma je postalo zoperno, gledati in in odšel je na drugi splav. Čudno se mu je zdelo, kako da se vedo vsi ljudje tako, kakor bi ne bili slišali pesmi. V njegovih prsih je živela in bučila v njih življenju nemirno želja, da bi nekaj storil ali govoril o čemurkoli. A ni imel s kom govoriti.

Že je bilo solnce zašlo in daljava se je zavila v sinjo meglo. Foma je pogledal tja in se obrnil stran. Ni se mu hotelo peljati se v mesto s temi ljudmi, a tudi tukaj ni maral ostati z njimi. Oni pa so hodili po splavih, z negotovimi koraki, zibaje se semtertje in brbraje nerazumljive besede. Ženske so bile treznejše, nego moški, le rudečelasa se dolgo ni mogla dvigniti s klopi in slednjic, ko je vstala, je rekla:

»No pijana sem...«

Foma je sedel na drevesni stor, vzel sekuro, s katero je bil kmet cepil drva za ogenj in se pričel igrati z njo, s

tem, da jo je metal kvišku in lovil.

»Ah, Bože moj... kako dolgočasno je to!« se je razlegal silni vzklik Zvanceva.

Foma je začutil, da ga sovraži... i njega, i vse druge, razven Saše, ki je bila vzbudila v njem nekako nejasno čustvo, v katerem je bilo i začudenje nad njo, i strah, da ne bi napravila česa nepričakovane in strašnega.

»Zi-vina!« je cvile zakričal Zvancev in Foma je videl, da je sunil v prsi kmeta, na kar je kmet skesano snel čepico in odšel v stran... »Be-dak!« je kričal Zvancev, korakaje za njim in vznemirje z roko.

Foma je skočil na noge in mu rekel glasno in grozeče:

»Ti! Kar ne pritakni se ga!«

»Ka-aj?« se je obrnil Zvancev k njemu.

»Stjepan, poidi sem!« je poklical Foma.

»Kmet!« je prezirno brumnil Zvancev, zroč na Foma.

Foma je dvignil rami in šel proti njemu... In hipoma mu je jasno zasvetila neka misel v glavi. Škodoželjno se je nasmehnil in tih ovprašal Stjepana:

»Je-li obroč privezan na treh straneh?«

»Na treh, seveda!«

»Prereži vrvi!«

»A kaj potem?«

»Molči! Prereži jih!«

»Toda...«

»Prereži! Bolj tiho... da ne zapazijo.«

(Nalje pri.)

bila v »Soci« napadena pred letom, doli na nekavalijski način jedna cela družina, kakor da so ve prav gotovo. Pravi, da preklic, če se je zmotil. Ali odgovori, kakor obljublja, končno telom 8 dni. Pravi — Ker pa meni, da je raziskovanje po stotinah »Soč« težavna stvar in zahteva časa, ga opozarjamo na njegovo trditev, da bi se bil tisti nekavalijski napad izvršil pred letom dni. Tudi v »Soci« ni najde. Kar k nam v uredništvo naj pride, imamo lepo vezan lanski letnik, pa lahko hitro poišče, kar bi rad našel!

Društvo: »Goriški Slovenski Fotoamaterji« v Gorici naznanja, da bo imelo svoj ustanovni občni zbor v Gorici dne 30. marca t. l. ob 8. uri zvečer v prostorih pri Zlatem Jelenu s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo pripravljalnega odbora, 2. Volitev predsednika in sedmih odbornikov, 3. Slučajnosti. Občnem pa opozarjamo gg. čitatelje na današnji članek o društvu. — Pripravljali odbor.

Prijazen ljubček je neki draginski podčastnik, ki je prišel te dni iz Maribora obiskat svojo prejšnjo ljubico Al. J. Peljaljo, ki je v nedeljo okoli izven mesta ter pokazal kmalu, kaj namerava z njo. Ko sta šla zvečer domov, je bil vojak vedno nasilnejši in dekle je, parkrat padlo na tla. Ker je klicala na pomoč, je prišel nekdo in vojak je pobegnil. Drugi dan ga je naznanila oblasti.

Prijatelji kokoši se množijo v Gorici. Tako so ukradli posestniku Plahuti v noči na 10. t. m. 2 kokoši, Josipini Mačkovi pa so pobrali petelina in 2 kokoši.

Visokošolec, ki ima nekaj ur časa na dan za opravljanje korektur, naj se zgleda v naši tiskarni.

Listnica uredništva. — V A. Poslane ga dopisa nismo mogli priobčiti, ker ni razvidno iz nje, kaj vse tiči za njim in koga se tičejo očitanja. Sicer pa mislimo, da je najbolje, da se taka reč zravna doma in ne potom časopisja. Zahteva seveda je opravičena in naj se izvede!

Sokolski vestnik.

Vsesokolski zlet v Pragi. — Priprave za zlet so v polnem teku. Vedno ognjem se bliža slavnost, presenečajo pri glasi članstva, preseneča zanimanje, z veseljem se priglajajo zastopniki največjih narodov, zastopstva mest, manifestacija narašča že v pripravah v neizmernosti, telovadišče je pripravljeno, tribune, zbite, velikanski prostor sprejme 10.000 telovadcev. In na toliko se je tudi računalo. Do danes pa se je prijavilo že 13.000 telovadcev in oglašajo še vedno novi. Društva, ki so priglajala v začetku 40—60 telovadcev, so zvišala število na 100—120. Treba bo izbirati, 3000 slabših bo moralo odstopiti. Udeležencev v kroju je bilo pri V. Zletu, 1907, 25.000, letos s ejo računalo 30—40.000, danes je poskočilo število. Že na 50.000. Iz Amerike se je govorilo o 300 udeležencih, potem o 1000, sedaj že o 2000. In tako narašča vse. Tudi podrobnosti o nastopu posameznih žup so znane. Naraščaj (iz prazkih društev), 1000 na število, nastopi z vajami s kitj. Srednjo češka župa z redovnimi vajami v praporih, pražka s skupinskimi prostimi vajami itd. itd. V proslah zleta so bile izdane od tvrčke Minerva (Praga II. Spalena ul.) nove zletne razglednice: slike prstih vaj mož in žen z godbo Pospisilov. Serija (5 razgl. s 5 deli) se prodaja po 20 v. Društva dajo za 20% zlupe za 40% (pri 100 serijah) popusta. Kakih deset vrst krasnih zletnih razglednic je že izšlo. Listi češki, hrvaški, ruski, srbski, prošjo za uradna poročila o pripravah. Društvo esperantistov je izdalo brošuro o zletu in o Sokolstvu. Tyrševa »Razmišljanja in govori«, zletna knjiga Sokolstva, izidejo v poljudni izdaji iztis 20—30 v. Odseki krčevito delajo, skoro vsi se morajo razširiti, ker stezka omagujejo vse delo. Povpraševanje po vstopnicah je tako veliko, da bodo, če traja to še dva meseca, vstopnice popolnoma pošle. Lože so bile razprodane v 24 urah. In vendar nas ločijo še skoro 4 meseci od zleta!

Prvaški Sokol bo imel dne 17. t. m. ob 3 1/2 uri pop. predavanje. Predaval bo

de g. A. Šaup, profesor iz Gorice: »Kaj je priredilo človeka do telovadbe«. Pričakuje se obilne vdeležbe v Sokol. D. Na zdar!

Sokolska godba v Prvačini bo imela v nedeljo 17. t. m. ob 10 1/2 dopoldne občni zbor v Sokolskem Domu. Na zdar! Odbor.

Zlet Gš. S. Ž. v Miren. — Le še kratki trije meseci ločijo nas od zleta Goriške Sokolske Župe v Miren, dne 9. junija t. l. Le nekaj je še čas, v katerem se mora vsaki telovadec vaditi z vso vstrajnostjo, da ta dan pokaže, kaj se je naučil celozimsko dobo večerov v telovadnici. Ta dan bo nova velika manifestacija Goriških Sokolov, na ta dan hočemo skupno pokazati, kaj smo se naučili in za koliko smo napredovali od lani. Že rano v jutro se bodo kosala razna društva s svojimi telovadci pri tekmi za prvenstvo. Pripravi pa smo, da bodo letos društva mnogo bolj zastopana kot do sedaj. Popoldne pa hočemo pokazati javnosti svojo moč in napredek. Zatorej bratje, še ta kratek čas, z vso vstrajnostjo **NA DELO!** Na zdar! Sokol.

Trgovsko-obrtno in gospodarske vesti.

Zvišanje telefonskih pristojbin. — Trgovinski minister Roessler je suspendiral vse naredbe trgovskega ministerstva glede zvišanja telefonskih pristojbin.

Atentat na italijansko kraljevsko dvojico v Rimu.

Davi ob 7. uri sta se peljala kralj in kraljica v kočiji v Panteon, kjer se je imela vršiti maša zadušnica po ranjenem kralju Umbertou.

Nekdo je sprožil proti kočiji dva strela iz samokresa in težko ranil kraljevega poobčnika Langa.

Kralj in kraljica nista bila ranjena. Atentatorja so prijeli na licu mesta.

Neapoljski »Mattino« je poročal pred par dnevi, to-le:

Iz Solunja sta v Neapelj odpotovala dva nevarna anarhista, Čeh Miha Bohofal in neki Makedonec. Policija je obveščena, da nameravata napasti Giolittija, di San Giuliana in eventualno laškega kralja. Baje so inladoturki najeli anarhista.

Politični pregled.

Poslanska zbornica. — V seji 12. t. m. je bila otvorjena debata o odgovoru finančnega ministra na interpelacijo štajerskega agrarnega poslanca viteza pl. Pautza zaradi podpiranja spekulativnih teženj akcijonarjev avstrijske puškarske družbe v Steyru.

Finančnemu ministru je odgovarjal interpellant Pautz, ki je vzdrževal svoja očitanja, da je finančno ministerstvo podpralo spekulante — delničarje goranje orožarne v tej obliki, da je družbi dovolilo enišnjo gratis-akcij. S takim postopanjem vlada sama diskreditira domačo industrijo in narodno gospodarstvo v inozemstvu.

Finančni minister dr. vitez Zaleski je včeraj zopet obširno odgovarjal na vsa očitanja viteza Pautza ter je zagovarjal vladno prakso glede podeljevanja koncesij za ustanovljanje delniških družb itd., kakor tudi glede dovoljenja k zvišanju delniškega kapitala. Zatrjeval je izrecno, da sluša vlada odpraviti v tem oziru vse neustojitnosti in onejiti spekulacije na tem polju.

Zaključil je debato generalni govornik posl. Steinwender, ki je ostro kritiziral vladno postopanje napram raznim delniškim družbam in je označil orožarsko afero v Steyru za »svinjarijo«.

Po zaključku te vladi jako neljube debate se je zopet nadaljevala draginjska debata.

Včeraj je skončala draginjska debata. Glavni generalni govornik, soc. dem. Wlarsky je govoril za predloge draginjske

ga odseka in se izrekel proti nameri, da bi se predlogi zopet vrnili draginjskemu odseku v posvetovanje. Za poslancem Wlarskim so še govorili odsekovi poročevalci in poročevalci manjšine.

Ob 4. popoldne je zbornica pričela z glasovanjem. Najprej sta hotela poslanci Zaranski in Teufel, da se predlogi draginjskega odseka o kartelih, o draginji petroleja in premoga odkazejo še narodno-gospodarskemu odseku in da se predlogi o obdačenju žganja vroče finančnemu odseku. — Predloga Zaranski-Teufel sta bila z 241 proti 162 glasovi odklonjena. Odklonjen je bil tudi predlog soc. posl. Severja o administrativnih korakih proti kartelom z 241 proti 162 glasovi. Vsprejet je bil drugi del Teufelovega predloga, naj se vse gradivo kartelne ankete odkaze gospodarskemu odseku, ki naj poroča tekoni tleh mesecev, in naj vlada še pred poletnimi počitnicami vložil predlogo za državno ureditev kartelstva.

Sprejeta je bila resolucija, s katero se pozivlja vlada, da ukrene vse potrebne korake proti draginji petroleja, dalje resolucija proti draginji premoga in špirita. V zadnji resoluciji pozivlja zbornica vlado, da energično nastopi proti rafinerijam špirita. — Odklonjen pa je bil predlog proti monopolizaciji veletrgovine s sladkorjem, železom, pivom, špiritom, petrolejem, premogom in milom.

Po jako kompliciranem glasovanju o še neštevilnih drugih predlogih manje važnosti je zbornica prešla k drugi točki dnevnega reda, to je, k prvemu čitanju **brambre predloge**. Poslanci so se vpisali v govorniško listo.

Razprava o spremembi § 55. drž. šolskega zakona se je imela vršiti včeraj v naučnem odseku. Sprememba meri na imenovanje učiteljev v nižje 4 uradniške razrede. Predlagana razprava pa se ni mogla vršiti, ker poslanci S. L. S. svojih tostvarnih zahtev še niso odtegnili. Vrstovšek je hotel napraviti odsek nesklepeh s tem, da se je črtal iz prezenčne liste.

117 milijonov mark povišanja zahteva Nemčija za svojo mornarico. Skupni troški za nemško vojsko so proračunjeni na 1 milijardo. — Nemčija zgradi tudi posebno aeronavtično flotilo.

Obsodba predsednika hrvatske kmetijske stranke. Sodnija v Osijeku je obsodila Srjepana Radiča, voditelja hrvatske kmetijske stranke, v 4mesečno težko ječo, češ, da je v času, ko je kot poslanec prirejal sšode in sestanke, žalil na česti okrajnega predstojnika Sokoliča ter se vinešaval v njegovo uradno poslovanje. Radič je bil obsojen vskljub temu, da so vse priče razen Sokoliča zanj izpovedale nadvse ugodno. Obsodba, ki je vzbudila splošno senzacijo, je nov dokaz za to, da na Hrvatskem ni neodvisnih sodnikov.

Tržaška poročna afera. — Generalna prokuratura na Dunaju je zahtevala od tržaške nadsodnije vse akte, ki se tičejo poročniške afere, da jih preišče glede na zakonitosti. Generalna prokuratura je to storila na poziv justičnega ministerstva.

Ženska volilna pravica v ruski dumi. — Napredni poslanci ruske dume so vložili predlog za uvedbo aktivne in pasivne ženske volilne pravice.

Rusija se pripravlja na vojno?! — »Tribuna« poroča, da je dobila iz Batuma obvestilo od privatne strani, da **Rusija koncentruje čete** v Batumu, Katarisu, Rifiisu in Aleksandropolu. Baje je tudi čonomorsko brodovje za boj pripravljeno. Rusija čaka komaj trenotke, da Lah udro v Dardanele, da se pojavi pred Carigradom, in Turčijo napade obenem v Mali Aziji?!

Vojna med Turčijo in Italijo.

Razne vesti.

»Stefani« poroča, da so Italijani 12. t. m. napadli dve oazi na severu, kateri so Turki in Arabci krčevito branili. Končno so Italijani Turke zapodili v beg in jih celo preganjali. Na bojišču so Lahi pobrali 400 turških mrtvecev, vsi mrtvecev na turški strani pa je gotovo nad 1000. (?)

Razne vesti.

Društvo svob. slov. akad. »Sava« na Dunaju priredi 15. t. m. ob 8. zvečer svoj IV. red. obč. zbor v Restaurant »Jaitner«, XVIII. Ladenburggasse št. 12 z običajnim vzporedom.

Laško gospodarstvo v Pulju.

Arretirali so nekoga Dellapetra in nekoga Donaggio. Oba sta bila občinska sekretorja ter sta pobirala »soldo pigioni«. Namesto da bi bila denar izročala na pristojno mesto, sta ga za se pridržavala. Eden teh je bolan. Arretiranca Filinicha so odvedli v zapore v Rovinj. Spremljala sta ga dva policijska agenta.

Revidiranje računov po državnih uradnikih se nadaljuje. Revizija je dognala, da je eden bivših občinskih odbornikov, Benussi po imenu, dolgoval mestni plinarni 11.000 K na plinu. Ta je veletržec in eden najhujših kamoristov. Čim pa je izvedel, da je ta dolg odkrit, je hitro plačal. Pri »voditelju plinarne« inž. Lebamu so našli, da je dal navesti plin po vsej — svoji vili in celo po hlevih, a plačal ni nikoli nič. Tudi v »Gabinetto di lettura« — v tem gnezdu irredente — je gorel plin vse noči, ne da bi bil kdo kaj plačal. Takih slučajev je nešteto, ki pojasnjujejo, kako je mogel nastati deficit pol milijona kroti.

Vladni komisar je odredil preiskavo pri »Giornalettu«, da se konstatira, ni li šlo za rodbine padlih italijanskih vojakov, za katere je rečeni list nabiral, tudi kaj občinskega denarja?

»Corriere Adriatico« pred porotniki v Celovcu. — Višji poštni svetnik Duda v Trstu je tožil list »C. A.«, ker mu je očital irredentizem. Do izvensodne poravnave ni moglo priti. Obsojeni so glavni urednik Milost na 600 K globe, Proft, ki je pisal članek, na mesec dni zapore in odg. ur. Okretic na 30 K globe. »C. A.« je bil subvencioniran od vlade.

Srednješkoli štrajk v Zagrebu. — Tam štrajka 6000 dijakov in dijakinj. Ravnateljstva šol so izjavila, da zapro danes šole, ako se udeleci ne vrnejo k pouku. Generalni štrajk po vseh hrvatskih deželah pa se ni posrečil.

Ponesrečila sta na Reuterspitze pri množasti turista. Hans Hanneš in Karol Pirš. Pokopali se tu v množosti.

Zvonik sv. Marka v Benetkah je dovršen. Posvečen bo zvonik dne 25. aprila t. l. dva dni po otvoritvi umetniške razstave.

Štrajk premogarjev na Angleškem se bliža koncu. Zadnja poročila naznanjajo, da je stavka morda že končana.

V Nemčiji je zadnje dni naraslo stavkovno gibanje v ruhrskem premogovnem revirju. Od 306.000 premogarjev je prišlo na delo 131.000. Prišlo je tudi do nemirov, zlasti v revirju Obermarxloh.

Velikanska železniška katastrofa. 128 delavcev je ranjenih, 7 mrtvih. — Na postaji Trzebinja proge Krakov-Dunaj je trčila včeraj zjutraj ob četrt na 5 neka lokomotiva v osebni vlak, v katerem je bilo nad 1000 delavcev, namenjenih na Prusko. Osebilni vlak je bil popolnoma razbit. Izpod razvalin so potegnili dosedaj 7 mrtvih, 15 težko in nad 40. lahko ranjenih. Ponesrečilo se je pa baje nad 100 oseb. Oba strojevoja sta mrtva. Vzrok nesreče najbrže napačna izmenjava tirov.

200.000 K za češka obrambna društva. — Iz Prage poročajo, da je zapustila včeva Roza Pražak z Vinogradov 200.000 K češkim obrambnim društvom.

O slovitem Mačohu je prišlo v svet senzacijsko poročilo, da je pobegnil iz kaznilnice. Poročali so potem celo, da bi bila pobegnila tudi njegova ljubica Helena. Ali zadnja poročila zatrjujejo, da sloviti pavlanski menih Mačoh ni ušel, da pa je bil res napravljen komplot za beg.

Dva aviatika ponesrečila. — Iz Berlin poročajo, da sta ponesrečila oficirja-aviatika Solnitz in Engwer; prvi je ranjen smrtonojevano, drugi ima lahke poškodbe.

Dalje na 4. strani.

Vaše zdravje

ne ohranite! Oslabelost in bolečine izginejo, Vaše oči, živel, mišice, kite se okrepijo spanec ozdravi, Vaše splošno zdravje se zopet utrdi, ako rabite Fellerjev fluid z znamko »Elza-fluid«. Dvanajsterico za poskušnjo 5 kron franko. Izdelovatelj samo lekarnar E. V. Feller v Stubi, Elza-trg št. 264 (Hrvatsko).

Dijaštvo, televadba in sokolstvo.

Predavanja br. dr. E. Chalupnega na se-
stanku Komisije za telesno vzgojo, ustanov-
ljene pri Svazu československega dijaštva dne
17. marca 1908.

(Dalje.)

To zblizanje pa mora biti na obeh
straneh prisrčno. Dijak, vstopajoč v »So-
kole« ne sme prinjati tja z domišljavostjo
svoje apostolske naloge, in Sokolstvo ga
ne sme sprejemati kakor iz milosti, kot
izgubljenega sina naroda. Vzajemne ob-
tožbe, da celo spominje nanje je treba pu-
stiti na strani tam, kjer je v resnici treba
sloge in združenja.

Danes je Sokolstvo v tehničnem ozi-
ru dospelo na višek, na katerem se more
meriti s televadnimi zvezami velikih na-
rodov, toda, da v ostalem ne odgovarja
Tyrševim idealom, samo ne dvomi. In
ravno tu bi bila pomoč dijaštva in inteli-
gence sploh najpotrebnejša, ker izobraže-
valnih delavcev je občutno na pomanjka-
nje.

Dijaštvo samo bi se na ta način pov-
zdignilo iz začaranega ozračja predstav,
zagrešenega z enostranstvom duševnega
dela. Razen blagodarne učinka televad-
be, se gre tu za vpliv Sokolstva samega
kot velike narodne organizacije. V času,
ko se tako rado pada v skepsu in melan-
holijo, v dobi, ko mnogi trepečejo za bo-
dočnost českega naroda pod pritiskom
močnega neprijatelja, najde tu živo zgra-
dbo, kjer nihče ne dvomi nad svojo, in na-
rodno eksistenco, kjer je telesna izvežba-
nost vzgojila voljo in odločnost, izločujoč
bojazljivost in obotavljajanje. In to je Arhi-
medova točka, na katero se moremo pre-
ko vseh njenih hrib opreti.

V Sokolstvu slednjič najde dijak tudi
pravo demokratičnost. Treba sicer tudi
tukaj še mnogo dela, preden bodo ostanki
buržoaznega razredovanja po naslovih in
suknjah odstranjeni, toda vsaj med telo-
vadci vendar ni razločka stanov. In tudi
to je oddih v ozračju, preprečenem s kon-
vencionalnostjo.

Ta osmutek bi ne bil popoln, ko bi po-
zabil mladega konkurenta sokolskih dru-
štev, ki posredoma popolnoma njih sestav:
Delavska televadna društva socialno-de-
mokratična. Začela so se tvoriti nekoliko
pozneje ko napeto razmerje med dijaš-
tvom in Sokolstvom, in tudi to je dokaz,
da ste bili ti dve krizi v zvezi in bili iz-
zvani s podobnimi vzroki. Sokolski de-
mokratizem v različnih društvih je tako
raznovrsten, in ostro začrtana razredna
zavest delavstva socialno-demokratičnega
se je z njim le prečesto sprla; godilo se
je to v ostalem nekam podobno tudi med
delavstvom narodno, socialnim in član-
stvom nedejavskim, le da v tem slučaju
ni prišlo do formalnega spora.

Pri trdni organizaciji socialno demo-
kratični se razume, da je socialnodemo-
kratično dijaštvo primorano v okvirju
stranke vstopati v delavska društva, ne
pa v sokolska. To je znano stanje, ki ne
privede v dogledelem času do nobene spo-
jitve; toda tudi tukaj bi se moglo in mo-
ralo delovati za zblizanje, in upam, da,
kakor se je socialna demokracija češka
tudi formalno pokazala kot narodnostno
samostalna in zavedno, bi moral pri res-
ničnem in poslednem demokratizmu pra-
por Tyršev zopet zaplati nad vsemi češ-
kimi televadnimi društvi, ne glede na po-
litične stranke.

Ne pojem limonadne pesni o edinstvi,
vem dobro, kake praktične ovire se sta-
vijo temu stremljenju na pot, toda vem
tudi, da teh ovir ni nikjer, razen v ljudeh
samih. Delajmo na to, da bi se vsi vzga-
jali k častnemu skupnemu življenju in spo-
jenemu nastopu po različnih potih k naj-
višjemu cilju, nam vsem skupnemu.

Književnost.

Slovenska žena. — Glasilo slovenskih
žen. Številka druga. Vsebina: Vera V.
Apostolica (Ob pedesetletnici smrti Bo-
žene Nemceve, s sliko). 2. Alice Salomon:
Pregled ženskega gibanja v preteklem
letu 1910/11. 3. Mara Tavčarjeva: Prija-
telju Florijanu. 4. Fran Milčinski: O neka-
terih gospodarskih grehih zoper kazenski
zakon. 5. Mara Tavčarjeva: Čarovna ro-
ža. 6. Anton Debeljak: Pregled glavnih
zastopnic francoskega slovstva. 7. Mara

Gregoričeva: Stora Therapia. — Potem
Slovensko žensko gibanje, ženski poklici,
ženski študij, žene v javnosti, razni pa-
berki, inserati.

»Slovenska žena« izhaja 15. dan vsa-
kega meseca ter stane na leto 8 K, za uč-
teljice in dijakinje 6 K, za vse neavstrijske
dežele pa 10 K. Uredništvo in upravišništvo
Spodnja Šiška 208.

Poslano*).

Podpisani izjavljam, da se je gospa
Al. Novak v svoji izjavi v »Soči« št. 30.
pošteno zlagala.

1. Gospa Al. Novak sploh ni bila nav-
zoča pri sklepu pogodbe.

2. Dokažem s pričami, katere so bile
navzoče pri sklepu pogodbe, da je go-
spod Novak prevzel vse moje dolgov.

3. Gospa Novak pravi v svoji izjavi,
da je prevzela dolgov samo od tvrde,
katere je navedla v izjavi. — Zamolčala
pa je tvrdo Ivančič & Kurinčič, od katere
sem prepuštil za 87 kron in 22 vin. blaga.
Isti tvrdi je pa sama vrnila za 24 kron
blaga. S tem se g. Novak postavlja v čed-
no luč in ji priporočam, da prime za ku-
hanico in žlico in pusti brivske posle.

Slavko Antolčič,
brivski mojster.

*) Za vsebino pod tem naslovom je od-
govorno uredništvo le toliko, kolikor zahteva
tiskovni zakon.

Pomladanska sezona 1912.

Došla je velika izbér pomladan-
skega in poletnega blaga.

Krasne novitete v **damskih in**
moških oblekah.

Preprčajte se in oglejte si izložbe in
zalogo narodne tvrde

Ivančič & Kurinčič
GORICA
Gosposka ulica šte. 11

Uzorci poštne prosti proti vrnitvi.

Anton Potatzky v Gorici

naslednik Jos. Terpin.

Na sredi Baštolja 1.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče stroberškega in drebnega
blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in šiviljarje.

Svetilnice. — Kožni venci. — Mašne
knjižice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje,
krojače, prodajalce po sejnih in trgih
ter na deželi. 9 35 - 4

ZAHVALA.

Podpisana izrekava najsrčnejšo zahvalo vsem znancem in prijateljem
na izkazanih izrazih sočutja ob smrti in ob velikoštevilni udeležbi pogreba
nepozabnega očeta in soproga

Andreja Tavš.

V prvi vrsti se zahvaljujeva preč. g. dekanu in g. kaplanu, ki sta
spremila rajnega k zadnjemu počitku in vsem dragim preč. g. duhovnikom,
ki so prišli iz okolice, posebno pa preč. g. vikarju Francu Hlišu, ki se je
potrudil iz Oreheka, da je počastil rajnega. Nadalje se zahvaljujeva vsem
gg. uradnikom, ki so sprejeli nepozabnega ob njegovi zadnji poti in sled-
njič izrekava ponižno zahvalo gasilnemu društvu in društvu Sokol, ki sta
spremila pokojnega k zadnjemu počitku.

REKA pri CERKNEM, dne 12. marca 1912.

Zalujoča: Jakob Tavš, sin,
Rozalija Tavš, soproga.

„Kobariška mlekarska zadruga“

Ima na prodaj

1000 kg izvrstnega domačega sira

iz celega mleka. — Sir je popolnoma suh in dober za vsako
prevažanje. — Kdor ga želi kupiti, naj se obrne na naslov:
„Mlekarska zadruga“ v Kobaridu.

Helena Faganeli
Edvard Kraus

poročena.

Miren. Marec 1912. Karlovac.

Mail oglasi.

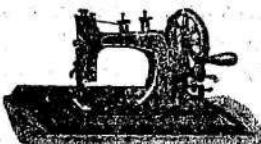
Najmanjša pristojbina stane 80 vin. Ako je oglaš
obsejnejši se računa za vsako deseto 3 vin.
Najprejpravnejše inseriranje za trgovce in obrtnike.
Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici,
katerih us deželi (in celo v mestu) nihče ne pozna, ker
nikar ne inserirajo. Škoda ni majhna.

JAKOB ŠULIGOJ, urar

v Gorici, Gosposka ulica šte. 25
v priporoču svojo bogato zalogo raz-
novrstnih preciznih ur ter razne
srebrne in zlate predmete kakor:
veržice, obeske, prstane, uhane itd.
Za vsako popravilo se jamči.

Mihail Turk, brivec na Kornu 6, se pri-
poroča sl. oblinstvu
za mnogobrojni obisk. Za točno postrežbo in
snožnost se jamči

Velika zaloga dvokoles, šivalnih in kmetij-
skih strojev, gramofonov, orkestrionov itd.
Mehanična delavnica. Poliranje z električno
gonilno silo ter emajliranje dvokoles na plin.
Kolesarjem v korist! Kdor hoče staro
dvokolo obnoviti, naj ga takoj pošlje emaj-
lirat stane K 6.—, v različnih barvah K 8.—

Pri

Batje I-u

Gorica

Stolna ulica 2-4.

Prodaja tudi na obroke

Ceniki poštne prosti.

Velika izbira že rabljenih dvokoles in vsa-
kovrstnih strojev.

Vabilo

k letnemu občnemu zboru,

„Dinarske in gospodarske zadruge“
na Gradščem

registrovana zadruga z omejeno zavezo
ki bede

24. marca t. l. ob 10. uri predpoldne

v šolskih prostorih.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva o zadržnem poslo-
vanju.
2. Čitanje revizijskega zapisnika zadržne
zveze v Celju.
3. Poročilo načelstva o računskem zaključku
za l. 1911.
4. Poročilo nadzorstva o poslovanju in o
računskem zaključku.
5. Slučajnosti.

K obilni vdeležbi vabi

ODEBO

Oklic.

Dne 18. t. m. se bo pro-
dajalo na prostovoljni dražbi
v Tolminu št. 82 tri konje s
konjsko opravo in nekatere
poštne vozove.

C. kr. okrajna sodnija odd. I.

Tolmin, dne 7. marca 1912.

V najem se odda
reklamne izložbe
v najbolj prometni ulici.

Več povč tvrdka O. ZAJEC,
Gorica, Gosposka ulica.

Varstvena znamka: „šidro“
Bimment. Capelci comp.

Nadomestek za

Anker Pain-Expeller

je povsod priznana kot najboljša
sredstvo proti prehlajenju itd. Za ceno
80 vin., K 1.40 in 2.— se dobi po
vseh lekarnah. Pri nakupu tega, tako
priljubljenega domačega zdravila, se je
posluževati le originalnih steklenic v
škatljah z našo varstveno znamko „šl-
drom“, ker le tako je zagotovljeno, da
je izdelek pravi.

Dr. RICHTERJEVA LEKARNA

pri „šlatem lovu“ v Pragi

šmabthgase Nov. 5 nova

Uvajanje razpolaganje.